

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: Лісовпорядкування

Коротка характеристика: 3 курс 5 семестр; 5 кредитів ЄКТС; 150 год., у т.ч. 40 год. лекцій, 50 год. практичних робіт, підсумковий контроль - іспит.

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: Гетьманчук Анатолій Іванович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Hetmanchuk.Anatolii@vnu.edu.ua

Передумови вивчення курсу: попередньо студент повинен прослухати курси: «Лісове ґрунтознавство», «Геодезія», «Лісова таксація», «Лісознавство», «Лісівництво».

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета навчальної дисципліни – забезпечити студентів знаннями, умінням та навиками в галузі впорядкування лісів та складання проекту організації та розвитку лісового господарства держлісгоспу чи іншого об'єкту лісовпорядних робіт.

Завдання лісовпорядкування полягають у професійній підготовці фахівців лісового профілю з питань проектування лісгосподарських заходів, направлених на забезпечення раціонального, безперервного та невиснажливого користування лісом, підвищення продуктивності, відтворення, охорону та захист лісів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після якісного вивчення дисципліни студенти опанують такі компетентності, як:

ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження

ФК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та доквілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН 15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I

ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ПРО ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВОГО ФОНДУ. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА.

Тема 1. Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу. Економічні основи лісового господарства в Україні.

Тема 2. Господарський поділ лісового фонду України.

Тема 3. Системи і форми лісового господарства.

Тема 4. Стиглість лісових насаджень.

Тема 5. Об'єкт лісовпорядкування та аналіз його виробничої діяльності в минулому ревізійному періоді.

Тема 6. Підготовчі роботи та організація території до інвентаризації лісу

Тема 7. Таксація лісу та спеціальні види обстежень

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

ПРОЕКТУВАННЯ КОРИСТУВАННЯ ЛІСОМ. МЕТОДИ ТА СУЧАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ НА УКРАЇНІ. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАПРОЕКТОВАНИХ ЗАХОДІВ.

Тема 8. Проектування головного користування лісом. Теорія нормального лісу

Тема 9. Проектування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших лісгосподарських заходів

Тема 10. Організація спеціалізованих господарств, проектування підсочки, побічних користувань та використання другорядних матеріалів.

Тема 11. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів

Тема 12. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр.

Тема 13. Методи лісовпорядкування та їх класифікація.

Тема 14. Національна інвентаризація лісів.

Перелік тем практичних робіт

Практична робота № 1. Складання відомості поквартальних підсумків розподілу земель за їх категоріями.

Практична робота № 2. Розподіл площ та запасів насаджень основних лісоутворювальних порід за класами віку.

Практична робота № 3. Розподіл лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, за основними таксаційними показниками

Практична робота № 4-5. Обчислення середніх таксаційних показників для переважаючих деревних порід

Практична робота № 6. Організація госпчастин та госпсекцій.

Практична робота № 7 Встановлення віку головної рубки.

Практична робота № 8 Поділ лісового фонду на вікові групи

Практична робота № 9. Товаризація експлуатаційного фонду

- Практична робота № 10. Розрахунок лісосік головного користування
- Практична робота № 11. Графік досягання насаджень.
- Практична робота № 12. Вибір розрахункової лісосіки.
- Практична робота № 13-14. Проект головної рубки: нарізка лісосік та складання відомості рубки головного користування.
- Практична робота № 15. Підсумковий контроль по розділу “Головне користування лісом”.
- Практична робота № 16. Проектування рубок догляду за лісом.
- Практична робота № 17. Складання відомості рубок догляду.
- Практична робота № 18. Розрахунок таблиці обсягів щорічного лісокористування з рубок догляду.
- Практична робота № 19. Проектування санітарних рубок та інших рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.
- Практична робота № 20. Розрахунок щорічного користування лісом.
- Практична робота № 21. Розрахунок класу протипожежної небезпеки для лісового фонду об'єкта лісовпорядкування.
- Практична робота № 22. Проектування лісовідновних заходів та заходів з реконструкції насаджень.
- Практична робота № 23. Складання відомості лісовідновлення.
- Практична робота № 24. Динаміка змін у лісовому фонді на кінець ревізійного періоду.
- Практична робота № 25. Встановлення ефективності запроєктованих заходів.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)															Модульний контроль (мах = 60 б.)		Загальна кількість балів										
Модуль 1														Мод. 2	Модуль 3												
Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР 1	МКР 2										
Пр.1	Пр.2	Пр.3	Пр.4-5	Пр.6	Пр.7	Пр.8	Пр.9	Пр.10	Пр.11	Пр.12	Пр.13-14	Пр.15	Пр.16	Пр.17				Пр.18	Пр.19	Пр.20	Пр.21	Пр.22	Пр.23	Пр.24	Пр.25		
1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	10	30	30	100

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання практичних занять. Максимальна кількість балів за виконання практичного заняття – 1-3 бали. Практичне заняття може бути оцінене на максимальну кількість балів, якщо студент виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки.

Завдання на ІНДЗ можна отримати у викладача.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

У разі не своєчасної здачі практичних робіт з поважних причин, надається додаткова можливість захисту виконаних робіт, в усній, письмовій або у формі презентацій в узгоджений з викладачем час.

Політика щодо академічної доброчесності:

Практичні роботи виконуються згідно поставлених завдань які студенти отримують від викладача. Перевірка робіт здійснюється враховуючи дотримання положень академічної доброчесності. При виявленні не самостійного виконання практичних робіт, результати оцінювання цих робіт анулюються, а студент отримує нове завдання.

Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, стажування, відрадження) навчання може відбуватися індивідуально (у тому числі он–лайн формі).

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – іспит. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає іспит у письмовій формі. При цьому на іспит виноситься *60 балів*, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лісовий кодекс України. – К., 2006. – 56 с.
2. Каганяк Ю.Й., Строчинський А.А., Горошко М.П. Парколісовпорядкування. Навчальний посібник. – Лівів, Тріада плюс, 2009. – 358 с.
3. Лісотаксаційний довідник / Відповід. за вип. Кашпор С.М., Строчинський А.А. – К.: Виниченко, 2013. – 496 с.
4. Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии / Под ред. Швиденко А.З., Строчинского А.А., Савича Ю.Н., Кашпора С.Н. – К.: Урожай, 1987. – 560 с.
5. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. – Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2006. – 104 с.
6. Робочі правила з впорядкування лісового фонду України. Частина перша. Польові роботи. – Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2004. – 67 с.
7. Робочі правила з впорядкування лісового фонду України. Частина друга. Камеральні роботи. – Ірпінь, Укрдержліспроєкт, 2004. – 72 с.

8. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів. Затверджено Постановою КМУ від 23 травня 2007 р. № 761. - К., 2007. – 16 с.
9. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних земельних ділянок. Затверджено Постановою КМУ від 16 травня 2007р. № 733. – К., 2007. – 18 с.
10. Правила рубок головного користування. Затверджено Постановою КМУ від 25 травня 2007р. № 761. – К., 2007. – 12 с.
11. Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат. Затверджено Постановою КМУ від 22 жовтня 2008р. № 929. – К., 2008. – 12 с.
12. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів. Затверджено Постановою КМУ від 12 травня 2007 р. № 724. – К., 2007. – 6 с.
13. Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02.-37-476:2006. – К., Мінагрополітики України, 2006. – 32 с.
14. Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. – К.:Урожай, 1987. – 248 с.

Інформаційні ресурси

1. Выборочно-статистическая инвентаризация и мониторинг лесов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.techinles.org.ua/activity1.php>. – Заголовок з екрану.
2. Гульчак В. Державний облік лісів України – підсумки та прогнози // В.Гульчак // Лісовий і мисливський журнал. – 2012. – No 2. – С. 6–8. – <http://www.scribd.com/fullscreen/95326540?access>
3. Національна інвентаризація лісів України: проблеми, виклики, перспективи / М.Ю.Попков, В.Ф.Сторожук, У.Содерберг, І.Ф. Букша. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lesovod.org.ua/node/1803>. – Заголовок з екрану.
4. Наказ Держлісагентства України від 21.01.2013 року № 9 "Про затвердження Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України". Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=105085&cat_id=65319.